

Europees eSBIRTes project ontwikkelt webapplicatie voor vroeginterventie bij alcohol- en druggebruikers op spoeddiensten

Brussel, 29 april 2013 – In 2011 ging het innovatieve Europese project eSBIRTes (electronic Screening, Brief Intervention and Referral to Treatment at emergency services) van start. Het project ontwikkelde en testte een online interventie uit. De webapplicatie werd op tablets op spoeddiensten gebruikt om vroegtijdig te interveniëren bij alcohol- en druggebruikers met een verhoogd risico op probleemgebruik. Vandaag worden de resultaten van het project voorgesteld. Uit de testfase blijkt vooral dat gebruikers van recreatieve drugs moeilijk te overtuigen zijn om hun druggebruik kritisch te bekijken. Het online instrument dat het team voor dit project ontwikkelde, werd wel positief onthaald.

eSBIRTes wordt gefinancierd door de Europese Commissie, DG Justitie, Vrijheid en Veiligheid. Het project wordt gecoördineerd door de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw (VAD, België), in samenwerking met het Centre for Public Health, Liverpool John Moores University (UK), de Eötvös Loránd Universiteit (ELTE, Hongarije), IREFREA (Spanje) en het Trimbos-Instituut (Nederland).

eSBIRTes: Spoedpatiënten evalueren eigen risicogedrag

Voorgaande wetenschappelijke studies concludeerden dat de spoeddienst van een ziekenhuis een veelbelovende plek is om vroegtijdig te werken rond alcohol- en drugproblemen. Een aanzienlijk aandeel van de patiënten op spoed komt daar voor een probleem dat rechtstreeks of onrechtstreeks met alcohol of andere drugs te maken heeft (een valpartij, een vechtpartij, een auto-ongeluk, overdosis...). Bovendien worden die patiënten er geconfronteerd met de gevolgen van hun gebruik. Het lijkt dus de aangewezen plek en het aangewezen moment om hen te motiveren om iets aan dat gebruik te doen.

Daarom ontwikkelden de partners in dit project een elektronisch instrument, eSBIRTes, dat gebruikt kan worden op een iPad of laptop. Het verplegend personeel op de spoeddienst kan dit online programma zonder veel uitleg aan een patiënt doorgeven, die de module dan zelf doorloopt. Het instrument screent eerst hoe risicovol het gebruik van de patiënt is, geeft dan een kort en eenvoudig advies op maat en verwijst de patiënt tenslotte, wanneer dat nodig is, door naar een online zelfhulpmodule of naar de gespecialiseerde zorg.

Recreatieve druggebruikers zien de risico's van druggebruik niet

Van 1 juli 2012 tot en met 31 augustus 2012 werd dit instrument getest in vier ziekenhuizen, twee in Vlaanderen en twee in Hongarije. De jongeren bleken het screeningsinstrument acceptabel te vinden. 85% van de mensen die begonnen aan de vragenlijst over hun druggebruik, beantwoordden uiteindelijk alle vragen. Hier viel op dat er een iets hogere uitval was bij oudere groepen. Dit zou kunnen liggen aan een grotere vertrouwdheid met instrumenten als de iPad en een minder grote drempel om te praten over privacygevoelige onderwerpen zoals druggebruik. 28% van de patiënten die deelnam

aan de online screening kregen een 'matige' risicoscore voor alcohol, cannabis, cocaïne of GHB. Zij werden doorverwezen naar de online zelfhulpmodule. Slechts weinigen activeerden dit programma echter. Deze patiënten beschouwden hun gebruik dus niet als problematisch, of voelden op zijn minst de noodzaak niet een online zelfhulpprogramma te starten. Gezien het klein aantal cliënten dat bereikt werd tijdens de pilootfase is het moeilijk om de eSBIRTes interventie naar waarde te schatten. Verder onderzoek is nodig om te achterhalen hoe de doelgroep beter gemotiveerd kan worden om vroegtijdig in te grijpen bij risicovol gebruik van roesmiddelen.

eSBIRTes sterk instrument, spoed een uitdagende omgeving

De online interventie die tijdens het eSBIRTes-project ontwikkeld is, is een zeer innovatief instrument. Nooit eerder werd alle kennis over dit soort van korte interventies, over elektronische zelfhulp en over de leermomenten van druggebruikende patiënten op spoeddiensten op een dergelijke manier samengebracht. Tijdens de testfase heeft het instrument ook bewezen goed te functioneren. Toch bleek tijdens de pilot in de spoeddiensten dat tijd en ruimte in de praktijk vaak in de weg staan van volledige implementatie van het instrument. Ook al werd eSBIRTes bewust zo ontwikkeld dat het verplegend personeel er zo weinig mogelijk werk aan zou hebben, dan nog bleek het uitvoeren van de interventie voor hen niet steeds haalbaar. Een spoedafdeling is hectisch en gericht op het snel behandelen van symptomen. Hierdoor krijgt een preventie-initiatief als eSBIRTes niet altijd voldoende aandacht. Het aanstellen van een vast persoon die zich ontfermt over het juist aanbrengen en doorlopen van het screeninginstrument leek overigens een factor die de implementatie bevorderde.

Met eSBIRTes werd er kortom een waardevol instrument ontwikkeld voor het screenen en eventueel doorverwijzen van recreatieve druggebruikers. Wellicht dat ook andere omgevingen, zoals het kabinet van de huisarts, in de toekomst profijt kunnen hebben van deze techniek. Verder onderzoek is nodig om te weten te komen welke settings geschikt zijn om dit soort interventies uit te voeren.

Voor bijkomende informatie

Jochen Schrooten, coördinator eSBIRTes

Jochen.schrooten@vad.be

Tel: +32 (0) 2 423 03 54

www.esbirtes.eu

Over VAD/De DrugLijn

VAD, de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw, overkoepelt het merendeel van de Vlaamse organisaties die werken rond de thematiek van alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie en gokken. De vereniging wil vanuit een gezondheids- en welzijnsperspectief de Vlaamse bevolking in het algemeen en intermediairs in het bijzonder deskundiger maken in het omgaan met alcohol en andere drugs. VAD is de partnerorganisatie van de Vlaamse overheid in het kader van het preventiebeleid van alcohol- en andere drugproblemen. De DrugLijn is de publieksservice van VAD.

Partners

Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw (VAD, België)

European Institute of Studies on Prevention (IREFREA, Spanje)

Centre for Public Health, Liverpool John Moores University (JMU, UK)

Trimbos-Instituut (Nederland)

Eötvös Loránd Universiteit (ELTE, Hongarije)

European Commission Directorate-General Justice, Freedom and Security

Deelnemende ziekenhuizen in Vlaanderen

AZ Sint-Maarten, Campus Rooienberg
Rooienberg 25 | 2570 Duffel
Contact: Bart Rens | tel.: 015 30 44 54 | bart.rens@emmaus.be

AZ Groeninge
Pres. Kennedylaan 4 | 8500 Kortrijk
Contact: Geert Gunst | tel.: 056 63 61 63 | geert.gunst@azgroeninge.be